

مسموم کردن چاه‌ها: جنگ بیولوژیک صهیونیستی، حقوق بین‌الملل و تداوم خشونت استعماری

در اسطوره‌شناسی اسرائیل مدرن، رویدادهای سال ۱۹۴۸ اغلب به‌عنوان جنگ برای بقا، لحظه‌ای از تولد ملی در میان تهدید وجودی به تصویر کشیده می‌شود. اما در زیر این روایت، تاریخ تاریک و مستندی از جنایات جنگی نهفته است — از جمله مسموم کردن عمدی چاه‌ها و منابع آب فلسطینیان. این اعمال، به‌دور از انحرافات منزوی، بخشی از استراتژی گسترده‌تر تخلیه جمعیت، بازدارندگی و تحکیم قلمرو بودند — استراتژی‌ای که امروز از طریق تخریب زیرساخت‌های آب در کرانه باختری اشغالی و محاصره کامل غزه ادامه دارد.

مسموم کردن منابع آب، به‌ویژه با عوامل بیولوژیک، صرفاً یک تاکتیک میدان نبرد نیست. این یک جنایت جنگی طبق حقوق بین‌الملل، سلاحی برای رنج جمعی و جنایتی علیه کرامت انسانی است. در سال ۱۹۴۸، این اعمال طبق **کنوانسیون چهارم لاهه (۱۹۰۷)** غیرقانونی بودند — کنوانسیونی که اسرائیل از طریق تداوم تعهدات و پیوستن بعدی به آن ملزم است. این مقاله تاریخ مستند عملیات مسموم‌سازی آب توسط صهیونیست‌ها، پیامدهای حقوقی آن و تداوم این تاکتیک از ناکبای تا امروز را شرح می‌دهد.

جنگ بیولوژیک در سال ۱۹۴۸: مسموم‌سازی به‌عنوان سیاست عکا (مه ۱۹۴۸): تی‌فوس در آب

در مه ۱۹۴۸، هنگامی که نیروهای صهیونیستی شهر فلسطینی عکا را محاصره کردند، سپاه علمی مخفی هاگانا (همد بت) یک عامل بیولوژیک مبتنی بر تی‌فوس را در سیستم آبرسانی شهر مستقر کرد. هدف، تضعیف جمعیت غیرنظامی، ایجاد وحشت و تسریع فرار بود.

- **روش:** باکتری‌های تی‌فوس پرورش‌یافته در آزمایشگاه‌ها به سیستم آب شهری وارد شدند
- **تأثیر:** ده‌ها غیرنظامی به تی‌فوس مبتلا شدند. صلیب سرخ 治安
- **عاملان:** واحد ۱۳۱، تحت نظارت رهبری هاگانا
- **مستندات:** آرشیوهای نظامی اسرائیل، اسناد صلیب سرخ و مورخان اسرائیلی مانند بنی موریس، آونر کوهن و توماس سگف این عملیات را تأیید می‌کنند

این اولین استفاده شناخته‌شده از سلاح‌های باکتریولوژیک توسط نیروهای صهیونیستی در طول جنگ بود. این عمل، کار عوامل خودسر نبود، بلکه یک عملیات نظامی برنامه‌ریزی‌شده با هدف غیرنظامیان بود.

غزه (ژوئن ۱۹۴۸): توطئه بیوتروریستی ناکام

کمی پس از عکا، همان واحد تلاش کرد عملیات مشابه مسموم‌سازی با تی‌فوس را در غزه، که در آن زمان تحت مدیریت مصر بود، انجام دهد. این بار، مأموران توسط نیروهای امنیتی مصر قبل از استقرار پاتوژن دستگیر شدند.

- هدف: بی‌ثبات کردن غزه، جلوگیری از تقویت نیروهای عربی و نمایش قدرت صهیونیستی
- کشف: مقامات مصری عوامل باکتریایی را مصادره و مأموران را دستگیر کردند
- مستندات: توماس سگف، ۱۹۴۹: اولین اسرائیلی‌ها، و گزارش‌های امنیتی مصر

اگرچه این حمله ناکام ماند، اما نشان‌دهنده الگویی روشن از تاکتیک‌های جنگ بیولوژیک هماهنگ‌شده در چندین جبهه است.

بدو و بیت سوریک (بهار ۱۹۴۸): آلوده‌سازی چاه‌های روستایی

در آستانه ناکبا، روستاهای فلسطینی در شمال غربی اورشلیم — از جمله بدو و بیت سوریک — گزارش‌هایی از تلاش نیروهای صهیونیستی برای مسموم کردن یا تخریب چاه‌های محلی ارائه کردند. این روستاها از نظر استراتژیک در مسیرهای تأمین اورشلیم قرار داشتند.

- شواهد: شهادت‌های شفاهی جمع‌آوری‌شده توسط ولید خالدی و اسناد محلی فلسطینی
- قصد: تخلیه جمعیت یا جلوگیری از بازگشت با غیرقابل‌استفاده کردن منابع محلی
- نتیجه: روستاها در نهایت خالی از سکنه شدند؛ ساکنان فرار کردند یا اخراج شدند

اگرچه شواهد میکروبیولوژیکی هرگز به دست نیامد (احتمالاً به دلیل زمان و تخریب)، این الگو با مشخصات عملیاتی شناخته‌شده خرابکاری صهیونیستی در مناطق روستایی مطابقت دارد.

عین کریم (۱۹۴۸): بیماری گسترده پس از تخریب مخزن

عین کریم، واقع در غرب اورشلیم، پس از حملات هاگانا به مخزن آب روستا، شاهد شیوع ناگهانی بیماری بود.

- جزئیات: ساکنان چند روز پس از حمله بیمار شدند؛ علائم نشان‌دهنده آلودگی بود
- تأیید نشده: هیچ پاتوژنی به‌طور رسمی شناسایی نشد، اما بیماری گسترده گزارش شد
- منبع: هلال احمر فلسطین، شهادت‌های بازماندگان

این حادثه نشان می‌دهد که چگونه تاکتیک‌های روان‌شناختی و بیولوژیک به‌صورت ترکیبی استفاده شدند، نه تنها برای آسیب‌رساندن بلکه برای ایجاد ترس و تشویق به فرار.

عین‌الزیتون (آوریل–مه ۱۹۴۸): تخریب زیرساخت‌های آب

در جلیل، پالماخ به عین‌الزیتون حمله کرد، بسیاری از ساکنان را کشت و بقیه را اخراج کرد. پس از آن، نیروهای صهیونیستی چاه‌ها و کانال‌های آب روستا را تخریب کردند تا از بازگشت جلوگیری کنند.

- تاکتیک: زمین سوخته — نه بیولوژیک، اما به همان اندازه برای جابه‌جایی طولانی‌مدت طراحی شده بود
- منابع: عیلان پایه، پاکسازی قومی فلسطین

تخریب منابع آب، خسارت تصادفی نبود. این یک استراتژی حساب‌شده برای تخلیه دائمی روستاها بود.

جلیل گسترده‌تر: مسموم‌سازی برنامه‌ریزی‌شده چشمه‌ها

اسناد فاش شده ارتش اسرائیل نشان می‌دهد که نیروهای صهیونیستی قصد داشتند منابع آب در چندین روستای جلیل، به‌ویژه آن‌هایی که نزدیک به خطوط آتش‌بس بودند، مسموم یا غیرفعال کنند.

- هدف: جلوگیری از نفوذ مجدد فلسطینیان اخراج شده
- روش‌ها: تخریب یا آلودگی برنامه‌ریزی شده نقاط آب
- منابع: آرشیوهای نظامی اسرائیل، نقل شده در آثار نور مصالحه و سلمان ابوسته

این طرح‌ها نشان می‌دهد که مسموم‌سازی آب بخشی از یک دکترین گسترده‌تر (“طرح دالت”) بود، نه محدود به یک یا دو حادثه منزوی.

پیامدهای حقوقی: نقض‌های متعدد حقوق بین‌الملل

اقدامات شرح داده شده در بالا نقض‌های آشکار و متعدد حقوق بین‌المللی بشردوستانه را تشکیل می‌دهند که در زمان جنگ ۱۹۴۸ برقرار بودند:

کنوانسیون چهارم لاهه (۱۹۰۷) — تصویب شده و اجرایی

- ماده ۲۳(الف): استفاده از “سم یا سلاح‌های مسموم” را ممنوع می‌کند
- حملات بیولوژیک صهیونیستی (عکا، غزه) مستقیماً این ماده را نقض می‌کنند

حقوق بین‌المللی عرفی

- ممنوعیت مسموم کردن منابع آب و هدف قرار دادن غیرنظامیان بخشی از حقوق عرفی است، صرف‌نظر از تصویب معاهده، الزام‌آور است
- این حملات آستانه جنایات جنگی را طبق استانداردهای معاصر برآورده می‌کنند

کنوانسیون سلاح‌های بیولوژیک (۱۹۷۲، BWC) — اسرائیل امضا کرد اما تصویب نکرد

- توسعه، تولید و استفاده از سلاح‌های بیولوژیک را ممنوع می‌کند
- اگرچه BWC پس از ناکجا اجرایی شد، استفاده از تیفوس به‌عنوان سلاح طبق پروتکل ژنو (۱۹۲۵) محکوم شده بود — که اسرائیل آن را امضا نکرد، اما منعکس‌کننده هنجارهای حقوقی گسترده‌تر است

اساسنامه رم دیوان کیفری بین‌المللی (۱۹۸۸) — اسرائیل امضا نکرد، اما در سرزمین‌های اشغالی فلسطین اعمال می‌شود

- مسموم کردن غیرنظامیان از طریق آب طبق ماده ۸(ب)(xvii) به‌عنوان جنایت جنگی شناخته می‌شود
- دیوان کیفری بین‌المللی صلاحیت خود را بر سرزمین‌های اشغالی فلسطین به رسمیت شناخته است

تداوم تاکتیک‌ها: از چاه‌ها تا محاصره

سلاح‌سازی آب در سال ۱۹۴۸ پایان نیافت. این تاکتیک تکامل یافت و به یک ویژگی مرکزی زیرساخت اشغال اسرائیل تبدیل شد.

کرانه باختری: خشونت شهرک‌نشینان علیه زیرساخت‌های آب

شهرک‌نشینان اسرائیلی در کرانه باختری اشغالی به‌طور معمول مخازن آب، چاه‌ها و سیستم‌های آبیاری فلسطینیان را تخریب یا آلوده می‌کنند.

- **روش‌ها:** تیراندازی به مخازن، تخریب لوله‌ها، مسموم کردن نقاط آب دام‌ها
- **انگیزه:** جابه‌جایی از طریق ایجاد شرایط غیرقابل‌زیست، به‌ویژه در منطقه C
- **حمایت:** اغلب تحت اسکورت ارتش اسرائیل یا با همدستی منفعلانه انجام می‌شود
- **مستندات:** دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل، بتسلم، عفو بین‌الملل

محرومیت از آب به یک تاکتیک اصلی گسترش استعماری شهرک‌نشینان تبدیل شده است، که همان منطق سال ۱۹۴۸ را دنبال می‌کند: کنترل زمین با قطع زندگی.

غزه: محاصره به‌عنوان جنگ زیست‌محیطی و بیولوژیک

در غزه، اسرائیل از سال ۲۰۰۷ محاصره کاملی را اعمال کرده است — محاصره‌ای که نه تنها مرزها و برق، بلکه تصفیه آب، فاضلاب و زیرساخت‌های پزشکی را نیز هدف قرار داده است.

• اقدامات:

- بمباران تصفیه‌خانه‌های فاضلاب و تأسیسات نمک‌زدایی
- جلوگیری از ورود مواد لازم برای تعمیر سیستم‌های آب
- ممانعت از تأمین سوخت موردنیاز برای پمپ‌های آب

• اثرات:

- بیش از ۹۷٪ آب غزه غیرقابل‌نوشیدن است (WHO)
- کودکان از بیماری‌های مزمن ناشی از آب رنج می‌برند
- در سال ۲۰۲۱، آژانس‌های سازمان ملل غزه را “غیرقابل‌زیست” اعلام کردند

محاصره آب — که برای زندگی ضروری است — را به سلاحی برای مجازات تبدیل می‌کند. این ادامه مدرن دکترونی است که اولین بار در چاه‌های مسموم‌شده سال ۱۹۴۸ به کار گرفته شد.

شفافیت اخلاقی: حقیقت، نفرت نیست

درست است که اتهام “مسموم کردن چاه‌ها” زمانی یک افترای یهودستیزانه بود که برای توجیه قتل یهودیان بی‌گناه در اروپای قرون وسطی استفاده می‌شد. اما به رسمیت شناختن موارد واقعی و مستند مسموم‌سازی آب توسط نیروهای صهیونیستی، احیای این افترا نیست. این سخن گفتن از حقیقت تاریخی و حقوقی است.

انتقاد از تاکتیک‌های نظامی و شهرک‌نشینی اسرائیل — از جمله جنگ بیولوژیک — یهودستیزی نیست. این یک تعهد اخلاقی است که در حقوق بین‌الملل، مسئولیت تاریخی و تجربه زیسته قربانیان فلسطینی ریشه دارد. سکوت در برابر چنین جنایاتی از یهودیان محافظت نمی‌کند — بلکه از جنایتکاران جنگی محافظت می‌کند و به قربانیان واقعی یهودستیزی در طول تاریخ بی‌احترامی می‌کند.

نتیجه‌گیری: آب به‌عنوان سلاح، حافظه به‌عنوان مقاومت

از عکا تا غزه، از چاه‌های تخریب‌شده روستاها تا خفگی تدریجی آبخوان‌های غزه، استفاده از آب به‌عنوان سلاح، منطق استعمار شهرک‌نشینی صهیونیستی را تعریف می‌کند. این تاکتیکی برای حذف، بازدارندگی و سلطه است — و هرگز متوقف نشده است.

مسموم کردن آب، مسموم کردن زندگی است. و به‌یادآوردن چاه‌های مسموم‌شده فلسطین، احضار افتراهای باستانی نیست، بلکه مواجهه با جنایات مدرن است — با حقیقت، با قانون و با این خواست که آب و عدالت بار دیگر آزادانه جریان یابند.